

Egy ritka égi jelenség

A három bolygó a nyugati látóhatár felett (NASA)

2013. május 26-án, napnyugta után ritka égi jelenséget figyelhetünk meg a nyugati égbolton. A Vénusz, a Jupiter és a Merkúr alig 3° méretű háromszöget alkotnak a szürkületben.

Három bolygó együttállása (konjunkciója) elég ritkán következik be. Utoljára 2011 májusában, legközelebb pedig 2015 októberében kerül(t) rá sor. A mostani jelenség különösen látványos, mert a Vénusz és a Jupiter a legfényesebb égitestek a Nap és a Hold után.

Az együttállást célszerű napnyugta után fél – egy órával megfigyelni. A bolygók közel lesznek a látóhatárhoz, így olyan helyet keress, ahonnan nyugat felé szabadon elláthatsz. Ne takarják a horizontot házak, fák, dombok!

A Vénuszt veheted észre a leghamarabb. Jóval a másik két bolygó előtt feltűnik a szürkületben. Ha binokulárt használsz, könnyen megtalálod társait a látómezőben. Ahogy egyre inkább sötétedik, szabad szemmel is láthatóvá válnak.

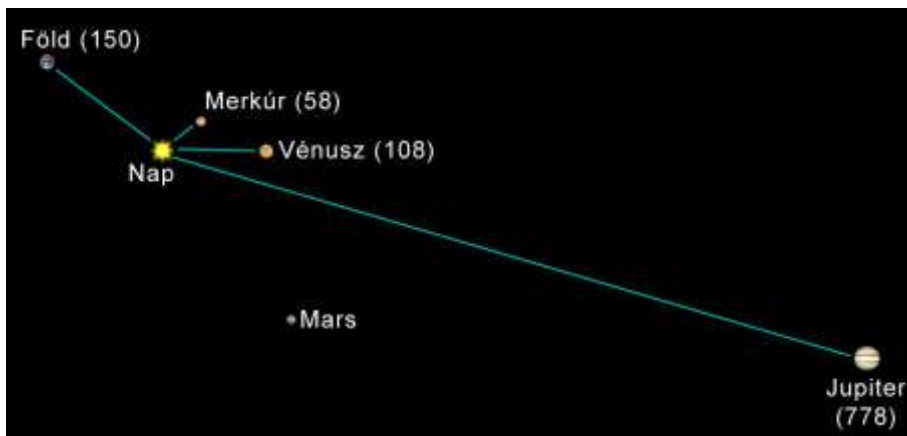
A bolygóegyüttállások megfigyeléséhez azonban nem kell május 26-ig várnod. Május 11–13. között a növekvő Hold, a Vénusz és a Jupiter majdnem egy egyenes mentén helyezkednek el a nyugati látóhatár környékén. Napról-napra követhető, ahogy a Hold elvonul a két bolygó mellett.

Május 23-án a Jupiter és a Vénusz már olyan közel kerül egymáshoz (csak látszólag!), hogy beleférnek egy látómezőbe, ha binokulárral nézed az égboltot.

Május 24-én a Merkúr 2° -nál is közelebb lesz a Vénuszhoz. Jó alkalom arra, hogy a szabad szemmel ritkán és nehezen megfigyelhető bolygót felkeresd. A Vénusz mellett könnyű ráakadni.

Május 27. után az égi háromszög elnyúlik, de 28-án a Vénusz alig 1° -ra helyezkedik el a Jupitertől.

A bolygóhármás mozgását még június elejéig követheted. A Merkúr akkorra már csak binokulárral látszik. Közben ne felejtse el, hogy a bolygók csak látszólag kerülnek egymás közelébe! A valóságban például a Jupiter mintegy 800 millió km-re van a Merkúrtól.

A Naprendszer bolygóinak helyzete május 26-án

A Merkúr, a Vénusz és a Jupiter a Földről nézve közel egy vonalban látszik.

Zárójelben feltüntettük a nap-távolságokat millió km-ben. Sem a méretek, sem pedig a távolságok nem méretarányosak! (Forrás: Faustweb)

A tájékozódásban segít, ha tudod, hogy kinyújtott kézben 1 cm éppen 1° -ot jelöl ki az égbolton. Az égitesteket egy planetáriumprogram segítségével könnyebben azonosíthatod. Ilyen programokat PC-re és mobiltelefonra a [Zrínyi webhelyén](#) ajánlunk figyelmedbe.

Letámasztott vagy állványra szerelt binokulárral a Jupiter négy legfényesebb holdját is megfigyelheted. Elhelyezkedésükről a Jupiter téli látványát ismertető cikkünkben tájékozódhatsz ([Mozgások az égbolton](#)).

A fenti jelenségek nagyszerű lehetőséget biztosítanak az égi mozgások felfedezésére. Próbáld meg fényképezni napról-napra az égitesteket! Fényképezőgépedet támaszd le, vagy használj állványt! Fizika-tanárod biztosan jutalmazza a jól sikerült felvételeket. ☺ A legjobbakat megjelentetjük a Zrínyi évkönyvében.

Érdekes webhelyek

Naprendszer-szimulátorok (a bolygók elhelyezkedése és mozgása)

<http://www.solarsystemscope.com/>

<http://www.faustweb.net/solaris/>

<http://www.sssim.com/en/product/studio/download.html>

Jelenségek az égbolton

[A bolygókonjunkciók listája 2005-től 2020-ig](#)

[Heti látnivalók](#)

[A jupiterholdak helyzete](#)

(J.T.)